

jutott szóhoz. A szerencsésen elgondolt szinpadai keret a nézőteret is hozzáhangolta az intim darabhoz.

NÓRA. Mindig szívesen látjuk viszont a dráma északi klasszikusának darabjait, bár művei egyre inkább a drámatörténet érdekességei közé kezdenek tartozni. Aránytalanul többbenük az ibseni, mint az örök emberi. Ibsen valóban külön világot teremtett magának, és ebben a „zárt rendszerben“ vizsgálja a mi társadalmunk igazán létező vagy csak vélt hibáit. Tiszta emberi világ ez, amelyben kicsinyre lesznek ezek a szavak: Isten, hit, vallás, remény. Az ibseni ember magára van hagyatva, megváltatlan, s a saját erejéből próbálja megoldani problémáit, melyekre már régen megvan a megoldás. Szánjuk szenvedéseiket, de ma már bizonyos erkölcsi felsőbbsséggel nézünk rájuk. Nórára is, a baba-

asszonyra, aki máról-holnapra megkomolyodik, nagykorúvá válik, s úgy megundorodik a való életből, hogy még az anyai szeretet is kihal belőle.

Mágorgy Mária Nórája csak részben volt ibseni teremtmény. Alakítása néha elfeledtette, hogy a darab az ő szerepén épül fel. Az ibseni hang elfátyolozódott s várnunk kellett, amíg újra felismertük benne az ibseni nőt. Szapáry Sándor nem tudott megbirkózni a férj szerepével. A harmadik felvonásig még elfogadható volt, de ott aztán összeroppant. A nagy jelenetben maga a játék volt szürke és üres, nem pedig az az ember, akit ábrázolni kellett. Szemethy Endre Krokstad-ja első jeleneteiben meggyőzőbbnek mutatkozott, mint később. Szegedy Szabó István színészi egyénisége Rank szerepében érvényesülni tudott.

SPECTATOR

Művészet.

Két képkiallítást és egy szoborleplezést kell regisztrálni mint az utóbbi hetek képzőművészeti eseményeit.

Az egyik kiállító DINNYÉS FERENC volt, akinek képein a kolorisztikus alapérzés kelti a nézőben a legerősebb benyomást. Témái többnyire nyári napos témáinak képhatása a napfényes és árnyékos részek hangsúlyozott elrendezésén épül fel. A cinóberek, narancsok, okkerek nagy színelületei s az ég ultramarinjai mellett nagy összefüggő lilaszínű árnyékoltok adják a kontrasztos képhatást. A szivárványos színű konturok, melyeknek itt nagy szerepük van, és az egyenletesen vastag pasztózus festékfelrakás bizonyos ékszerszerű csillogást, de egyben mozaikos keménységet hoznak létre. Ez a festési mód Dinnyés Ferencnél az ábrázolás területéről a dekoratív jellegű stilizálásához vezetett s ezt a dekoratívítást még csak hangsúlyozza az, hogy a tárgyak anyagszerű ábrázolása helyett a festék anyagszerűsége érvényesül. Ez hozzátartozik az ilyen technikához, de az eljárásnak túlzott következetességgel való alkalmazása az árnyékszínek átlátszóságát rontja. A stilizáló tendencia abban is megnyilvánul s talán itt ez az, ami leginkább lényegbe vág, hogy az ábrázolt objektumok — különösen színben — nem annyira saját tárgyi jegyeiket hordozzák magukon, mint inkább valami általá-

nos szimboli jeleget, ami már Dinnyés kolorizmusának állandó tartozéka és nem a tárgyak vagy a táj hangulatának egyedi megjelenését jellemző színeket tartalmazza. Legszembetűnőbbek ezek a sajátosságok azokban a képekben, ahol a házak már egészen mesterségesnek látszó vörös fényben úsznak.

Ugyanezzel a kolorisztikus felfogással festi életnagyságú figurális képeit is. A színhatás erőteljes, de az anatómiai formák helyes és értelmes megfigyelésének s a színbeli jellemzők bizonyos fogyatékosága érezhető. Az erős cinóberek, narancsok, lilák alkalmazásával tulajdonképpen a napos utcarészletek színskálája ismétlődik meg és ez receptszerűen hat.

Dinnyés festészetének ezt a vonását a művészi egyéniséghez tartozó tulajdonságnak is lehetne tekinteni, de ez esetben ennek teljes kiműveléséhez, sőt stílussá való kifejtéséhez kellett volna eljutnia.

Legmeggyőzőbb művei a téli tájak, melyeken a nánszokban bővelkedő tónusok s a benneük vibráló színgazdagság sokkal inkább hatnak az igazság erejével, mint a néha nyers színezésű napos képei.

Hozott még néhány víziószerű expressionista képet is, de ezekből hiányzik a tartalom és a kifejező erő. Semmi kapcsolatuk nincs Dinnyés Ferenc érdekes pikturájának értékeivel.

A másik kiállításon SZEMENYÉY

FERENC munkái szerepeltek. Ezek kivétel nélkül tájképek, melyek témájukban és felfogásukban egészen konvencionálisak. A bennük mutatkozó megfigyelő képesség és festői tudás fogyatékos, ezért képei vizuális elemekben szegények.

Komoly ábrázolási tudásra azoknak a festőknek is szükségük van, akik bizonyos tekintetben szuverének a természettel szemben, hiszen részben a fölényes tudás teszi őket szuverénekké. Ha azonban valaké csak azzal a programmal jön, hogy a természetet ábrázolja, ment bármi oknál fogva más mondanivalója nincs, akkor legalább ezt meg kell tanulnia alaposan. Ezek a képek egyéni vagy új meglátás, vagy a látottak emocionális átélése fel sem csillan. A szárazság és unalom atmoszférája üli meg ezt a dilettantizmus színvonalán mozgó kiállítását.

A közelmúltban leplezték le a 3-AS HUSZÁROK emlékművét. Egyszerű hasábalakú talapzaton áll a bronzszerűre patinázott alumíniumszobor, mely a parádés huszárt ábrázolja a lován. A huszár szép férfias típus, arányosabb formáival, finomabb vonalaival talán már inkább tiszt, mint közhuszár. A ló is szép példánya a huszárlovaknak.

Maga az ábrázolás jól reprezentálja a szobrász mintázó képességét. A ló mozgulata, formagazdagsága s az anatómiai formák finom játéka, a huszár ruházatának redői a szobor nyugodt megjelenésébe enyhe mozgalmasságot hoz s az egész szobor élettellejesen hat.

A huszár felszerelésének szinte leltár-szerűen hiánytalan visszaadása sem teszi merevvé vagy unalmassá a szobrot. A ló és a lovas összetartozása is jól van éreztetve. Az egész szoborra jellemző a szabatos, korrekt ábrázolás. Az izléses előadást kérkedő téhnikai bravuroskodás nem zavarja meg. Ez azonban minden, amit erről a szoborról elmondani lehet.

Ha itt más kíváncsi nem volna, csak az, hogy a szobrász bemutassa egy huszár előírászerű megjelenését, feladatának kitűnően megfelelt volna. Azonban ez a szigorúan tárgyilagos ábrázolás nem fejezi ki egyebek közt azt a gondolatkomplexumot, amely a köztudatban a magyar huszárhoz kapcsolódik. A portyázások és ütközetek bravuros hőse, a lövészárkok sarában folytatott heroikus harcok emléke s az existenciális célokért küzdő mai kor nyomasztó komolysága mind beleikvankozik ebbe a szoborba. A szobrásznak meg kellett volna találni az eszközöket ahhoz, hogy mindezt a maga anyagával a szobor művészeti tartalmában és stílusában a szónál tömörebben a monumentális megjelenítés erejével kifejezze.

A szobor talapzatán látható dombormű vágtató régi magyar lovasokat ábrázol. Szép, stílusos kis munka, amely ritmikus vonalmenetével, leegyszerűsített formáival egészen elüt a talapzaton álló huszárszobortól.

DOROGI IMRE

Zene.

A SZÖGI-KÓRUS MAGYARKANIZSÁN ÉS SZABADKÁN. Szögi Endre szervezői, dirigensi, művészi, s főleg zenepedagógiai működése a két délvidéki szomszédvárosban rendezett hangversenyen szélesült ki valóban nemzetnevelői misszióvá. A legnagyobbbrészt középiskolai ének- és zenetanári pályára készülő tehetséges fiatalokból alakult művészi együttesnek valóban lelke Szögi Endre kiváló zenei szaktudásával, amely őt arra készteti, hogy nemcsak maga, hanem pompás kórusának minden tagja elsődleges hivatásának tekintse az önzetlen énekkari művészi munkát éppúgy, mint a középiskolai énekkoltatást. A Kamarakórus tagjai nem „műkedvelők“, akiknek a kari összmunka csak mellékfoglalkozásuk, vagy épen szórakozásuk, hanem

ízig-vérig művészlelkű fiatalok, akiknek kell, hogy szinte mindennapi kenyere legyen az új magyar muzsika ügyéért végzett hivatászerű apostolkodás. Magyarkanizsán pl. mindjárt egy Szögi-tanítvány mutatta be, hogy mit tud elérni csupán egyévi vállvetett énekpedagógiai munkával! Szabadkán pedig a szabadkai Népkör énekkara Fehér Ödön karnagy vezényletével állta ki derekasan a versenyt Szögi Endre kórusával, amely mindkét szomszédvárosban a modern magyar kórusirodalom legjelesebb alkotásaival ejtette ámulatba a nagyszámú és túláradó lelkesedéssel tapsoló közönséget. Magyarkanizsán külföldi és magyar egyházi kórusműveket is énekelt Szögi Endre kiváló Kamarakórusa, többek között Victoria Popule meus-át, Viadana Ör-